

Spelling

1. Werkwoorden: tegenwoordige tijd

A. Kijk voor de vormen van de tegenwoordige tijd naar het volgende schema:

ik	-
je/u/hij/ze	t
we/jullie/ze	en

bijvoorbeeld:	ik drink	ik bied
	je drinkt	je biedt
	we drinken	we bieden

opmerking 1: bij 'ik' kunnen de laatste letters dus nooit *dt* zijn!

opmerking 2: Is het enkelvoud, maar is het onderwerp niet 'ik', dan is de laatste letter dus bijna altijd een t. Alleen als 'je' of 'jij' als onderwerp achter het werkwoord staat heeft het werkwoord geen t!

Opmerking 2: bij 'je/u/hij/ze' kan wel *dt* voorkomen, maar alleen als in het werkwoord zelf een *d* zit: bijv. *bieden, leiden, beantwoorden, bidden, scheiden, bevrijden, enz.*

B. Let goed op als 'je' achter de persoonsvorm staat! Vaak schrijf je dan geen t. Om te bepalen of je wel of geen t moet schrijven, moet je 'je' vervangen door 'jij', 'jou' of 'jouw'.

Kan je 'je' vervangen door 'jij'? Dan is het onderwerp en schrijf je dus het werkwoord **zonder t!**

Kan je 'je' vervangen door 'jou'? Dan is het geen onderwerp en schrijf je dus het werkwoord **met t!**

Kan je 'je' vervangen door 'jouw'? Ook dan is het geen onderwerp en schrijf je dus het werkwoord **met t!**

Voorbeelden:

Hoeveel geld bied je voor mijn laptop?

Biedt je dat niet de kans om goedkoop aan een laptop te komen?

Biedt je broer meer dan de anderen voor mijn laptop?

2. Werkwoorden: verleden en voltooid tijd

A Regelmatig/onregelmatig, 't kofschip

Er zijn twee groepen werkwoorden: regelmatige (bijv. werken, werkte, werkten, gewerkt) en onregelmatige (bijv. breken, brak, braken, gebroken). Van de onregelmatige ('sterke') werkwoorden moet je de verleden en voltooid tijd uit je hoofd weten (of leren!).

Voor de regelmatige ('zwakke') werkwoorden moet je in de verleden en voltooid tijd kiezen tussen deze uitgangen:

verl. tijd enk.	verl. tijd meerv.	voltooid tijd	
-te	-ten	t	, <i>óf</i>
-de	-den	d	

Daarvoor gebruik je 't kofschip: de letters *t k f s ch* en *p*. Zit de laatste letter van de stam van het werkwoord bij de letters van 't kofschip, dan moet je de vormen met een t kiezen; zo niet, dan de vormen met een d.

Let op: Je maakt de verleden en voltooid tijd met de vorm van ik. Daar moet dan de uitgang achter komen. bijv. ik geloof. Je zou misschien denken: de f zit in het kofschip, dus ik moet de vorm met een t kiezen.

Maar voor 't kofschip kijk je niet naar de vorm van ik, maar naar **het hele werkwoord zonder –en** (de stam)! Bijv. geloven: gelov. De v is dan de laatste letter, die zit niet in 't kofschip, dus je moet de vormen met een d kiezen: ik geloof**de**.

Dit is vooral belangrijk bij werkwoorden met een **z** of een **v** in de stam, want die veranderen bij de ik-vorm in een **s** of een **z**: geloven – ik geloof, vreezen – ik vrees.

B Engelse werkwoorden

Engelse werkwoorden die je ook in het Nederlands gebruikt moet je in principe volgens dezelfde regels behandelen: zit de laatste letter van de stam in 't kofschip, dan kies je de vormen met een t, anders met een d. Bijv. surfen – ik surf**te**, chatten – ik chatte**te**, downloaden – ik download**de**, enz. 't Kofschip is wat de Engelse werkwoorden betreft uitgebreid met alle klanken waar je een s in hoort: bijv. de **x** of de **sh** (bijv. faxen, crashen).

Sommige Engelse werkwoorden eindigen op een –e die je niet uitspreekt: bijv. save (Nederlands: saven). Dan moet je naar de letter vóór die onuitsproken -e kijken en daar 't kofschip op toepassen.

C Voltooid deelwoorden gebruikt als bijvoeglijk naamwoord

Je kunt voltooid deelwoorden ook op een andere manier gebruiken: voor een zelfstandig naamwoord (een 'de- of het-woord').

Voorbeeld: Hij heeft gisteren zijn broer vermoord.
De **vermoorde** broer wordt morgen begraven.

In dat geval schrijf je het voltooid deelwoord gewoon zo kort mogelijk, dus met zo min mogelijk letters. Dus bijv. niet 'de vermoordde broer' maar 'de vermoorde broer'. Soms is echter voor de uitspraak wel een dubbele letter nodig, bijvoorbeeld:

Hij heeft na de rust een nieuwe speler ingezet.

De ingezette speler scoorde direct. Zonder de dubbele t zou de e daarvoor lang worden.

3 Hoofdletters

A Aardrijkskundige namen:

Namen van landen, steden en rivieren e.d. , maar ook alle afleidingen daarvan, zijn met een hoofdletter: Nederland, Amsterdam, de Rijn, maar ook Nederlandse, Amsterdammer, Zweed.

B Religie:

1. De namen van christelijke en joodse feestdagen zijn met een hoofdletter: b.v. Kerstmis, Pasen, Pesach enz.
Vreemd genoeg worden islamitische feestdagen met een kleine letter gespeld: ramadan, suikerfeest, enz.
2. Wordt God zelf aangesproken, dan ook met hoofdletter: God, Hij, Zijn woord, Uw naam zij geprezen, enz.
3. Andere (religieuze) woorden worden met kleine letter geschreven: christelijk, christenen, kerstvakantie, enz.
4. 'Joods' wordt met een hoofdletter geschreven, aangezien het niet alleen op een religie, maar ook op een volk duidt, en dus als aardrijkskundige gezien moet worden.

naam

C Namen:

1. De woorden 'meneer', 'mevrouw', 'de heer', en de afkortingen daarvan ('dhr.', 'mevr.'), schrijf je met een kleine letter.
2. De woordjes 'van', 'van der', 'van het', 'de' in achternamen schrijf je alléén met een hoofdletter als er geen voornaam, voorletters of (bij een achternaam) andere naam voorstaat.

dubbele

bijv.: mevrouw **De** Groot, de heer **Van** het Schip, mevr. **De** Wit;
mevrouw Elise **de** Groot, E.P. **van** het Schip, mevr. Geerlofs – de Wit.

D 's:

Staat 's aan het begin van de zin, dan is niet de s, maar de **volgende letter** een hoofdletter, bijvoorbeeld: 's Zaterdags lees ik altijd de krant op bed.
Let op op de plaats van de komma: vóór de s.

E cijfers en procenten:

Begint een zin met een cijfer, dan wordt er géén hoofdletter geschreven:

bijv.: 80% van de studenten ging stemmen.
250 mensen hebben hun stem uitgebracht.

F Opsommingen:

Opsommingen kunnen voorkomen in drie vormen:

punt.
woord

1. **Losse woorden:** de eerste letter is een kleine letter en achter de woorden schrijf je een komma. Achter het laatste woord schrijf je een punt.
2. **Halve zinnen:** de eerste letter is een kleine letter en achter de halve zinnen schrijf je een punt-komma. Achter de laatste halve zin schrijf je een
3. **Hele zinnen:** de eerste letter is een hoofdletter en achter het laatste van de zin schrijf je een punt.

Voorbeelden:

1. Aan dit rapport hebben meegewerkt:
  - studenten,
  - docenten,
  - stagiaires,
  - leerlingen van een middelbare school.
2. Uit dit rapport valt op te maken, dat:
  - men nog niet goed op de hoogte is van de studiestof;
  - er nog het nodige te verbeteren valt aan het programma;
  - niemand de studiestof in een week kan beheersen.
3. Uit deze rapportage zijn de volgende conclusies te trekken:
  - De verslaggeving laat te wensen over.
  - De onderlinge communicatie is voor verbetering vatbaar.
  - Er dient sneller actie ondernomen te worden bij gesignaleerde problemen.